

SBC İPUCU SAYFASI

Olumsuz Başa Çıkma Stratejilerini Önleme

Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi: 5-17 Yaş Arasındaki Çocuklara Odaklanma

- **Bilinmesi Gerekenler:** Çocuklar, mali sıkıntılar, toplumsal normlar veya çocuk işçiliğinin zararları hakkında farkındalık eksikliği nedeniyle çalışmaya zorlanabilir. Erkek çocuklar genellikle tarım, inşaat veya seyyar satıcılık gibi tehlikeli işlere yönlendirilirken, kız çocuklar ise ev hizmetleri veya bakıcılık gibi daha gizli emek biçimlerinde çalıştırılabilir. Bu cinsiyete dayalı çocuk işçiliği kalıpları, toplumun beklentilerini ve eşitsizliklerini yansıtır. Her iki durum da çocukların gelişimini, eğitimini ve iyi olma hâlini olumsuz etkiler.
- **Neden Önemli:** Çocuk işçiliği, çocukların fiziksel ve zihinsel gelişimini engelleyebilir, okula devam oranlarını azaltabilir ve istismara karşı savunmasızlıklarını artırabilir. Kız ve erkek çocuklar bu zararları farklı şekillerde deneyimleyebilir: kız çocuklar genellikle ev işleri ve bakım hizmetleri gibi

gizli emek biçimlerinde çalıştırılırken, erkek çocuklar daha çok fiziksel olarak zorlayıcı veya tehlikeli işlerde yer alabilir. Her iki emek biçimi de çocukların potansiyelini sınırlar ve zararlı toplumsal cinsiyet normlarını pekiştirerek uzun vadede çocukların iyi olma hâlini olumsuz etkiler.

- **Neden Zararlıdır:** Çocuk işçiliği, çocukları eğitim, dinlenme ve oyun oynama gibi temel haklarından mahrum bırakır. Gelişimlerinin kritik bir aşamasında, çocuklara fiziksel, duygusal ve psikolojik yükler bindirir.
 - Uzun çalışma saatleri, tehlikeli koşullar ve dinlenme eksikliği nedeniyle çocukların fiziksel gelişimini engeller.
 - Stres, yalnızlık ve bazen istismar gibi durumlara maruz bırakarak zihinsel ve duygusal gelişimi bozar.
 - Eğitim hayatını aksatır, bu da düşük akademik başarıya, devamsızlığa veya tamamen okuldan ayrılmaya yol açabilir.
 - Çocukları istismar, insan ticareti ve uzun vadeli yoksulluk gibi risklere karşı daha savunmasız hâle getirir.

Çocuk işçiliği, yalnızca çocuğun bugünkü iyi olma hâlini değil, aynı zamanda gelecekteki fırsatlarını da sınırlar. Bu durum, dezavantaj ve eşitsizlik döngülerinin devam etmesine neden olur.

İPUCU

Tüm çocuklar için — cinsiyet fark etmeksizin — eğitimin değerini ve yaşa uygun sorumlulukları teşvik edin. Aileleri, çocuk işçiliğine olan bağımlılığı azaltacak sos-

yal destek hizmetlerinden yararlanmaya ve eğitimi önceliklendirmeye teşvik edin. Kız ve erkek çocuklar için çocuk işçiliğinin, zararlı toplumsal cinsiyet normlarını pekiştirdiğini kabul edin. Eğer bir çocuk öğrenme güçlükleri nedeniyle okuldan ayrılmışsa, bakım veren kişilere telif dersleri, ödev destek programları ve Suriyeli çocuklar için Türkçe dil kursları hakkında bilgi verin. Bu destekler, çocukların okula daha iyi uyum sağlamasına yardımcı olur. Toplumda ve mahallelerde, çocuk işçiliğinin uzun vadeli zararları konusunda farkındalık yaratın; özellikle bu durumun cinsiyete dayalı etkilerini vurgulayın. Hikâye anlatımı ve kadın-erkek çeşitli rol modellerin kullanımıyla, toplumsal normları ve tutumları dönüştürmeye katkı sağlayın. Her çocuğun kapsayıcı eğitime ve korumaya erişiminin önemini vurgulayın.

- **Nereye Başvurulabilir?** Ebeveynlerin danışmanlık hizmeti alabilmesi için, kurumunuzdaki Çocuk Koruma Ekibine yönlendirme yapabilirsiniz. Çocuklar için, okul düzeyindeki rehberlik öğretmenleri veya psikolojik danışmanlardan yardım alınmasını teşvik edin.
- **Engellilik Kapsayıcı Mesajlar:** Engelli çocuklar, damgalanma ya da kapsayıcı hizmetlerin eksikliği nedeniyle okula erişimden dışlanma ve çocuk işçiliğine yönlendirilme açısından daha yüksek risk altındadır. Ancak, engelli çocuklar da eğitim hakkına ve çocuk işçiliğinden korunma hakkına eşit şekilde sahiptir. Bu nedenle, engelli çocukların: Korunmaları sağlanmalı, Eğitime dahil edilmeleri desteklenmeli, Engelli dostu programlar ve politikalar aracılığıyla ihtiyaçlarına uygun şekilde desteklenmeleri sağlanmalıdır.

SBC İPUCU SAYFASI

Olumsuz Başa Çıkma Stratejilerini Önleme

Ev İçi İşlerde Çalışmanın Önlenmesi: 5-17 Yaş Arasındaki Çocuklara Odaklanma

- **Bilinmesi Gerekenler:** Çocuklar, özellikle kız çocuklar, gelişimlerini olumsuz etkileyen aşırı ev işleriyle yüklenebilir. Çocukların kendi evleri dışında gerçekleştirdiği temizlik, yemek yapma veya bakım hizmetleri gibi hafif ev işleri, çocuk işçiliği kapsamına girer. Bu tür işler genellikle gizli, kayıt dışı ve çocukları istismar, ihmal ve sömürüye açık hâle getirilebilir.
- **Neden Önemlidir:** Aşırı ev işleri çocuklarda yorgunluk, eğitim fırsatlarının kaçırılması ve duygusal stres gibi sonuçlara yol açabilir; aynı zamanda toplumsal cinsiyete dayalı beklentileri normalleştirir. Bu tür işler çocukların eğitim, dinlenme ve oyun haklarını engeller. Hiçbir çocuk — kız ya da erkek — eğitimini ve iyi olma hâlini tehlikeye atan işlerle yüklenmemelidir.

Ev İçi İşlerin Neden Caydırılması Gerekliyor

- Çocuğun eğitim, dinlenme ve oyun oynama hakkını engeller.
- Özellikle çocuklar yalnız kaldığında veya aşırı çalıştırıldığında, fiziksel ve duygusal zararlar ortaya çıkabilir.
- Uzun çalışma saatleri veya yorgunluk nedeniyle çocuklar okulu aksatabilir ya da tamamen bırakabilir.
- Çocuklara yetişkin sorumlulukları yüklenmesi, gelişimlerini ve iyi olma hâllerini olumsuz etkiler.
- Ev işleriyle birlikte gelen zihinsel yük ve

duygusal sorumluluk, bir çocuğun makul olarak kaldırabileceği sınırları aşabilir ve bu da çocuğun ruh sağlığını ve güvenlik duygusunu etkileyebilir.

İPUCU

Aileleri ve toplulukları, çocukların — cinsiyet fark etmeksizin — başka evlerde çalışmaya gönderilmemesi konusunda teşvik edin. Eğitimin devamlılığı ve yaşa uygun sorumlulukların ev içinde paylaşılmasının önemini vurgulayın. Topluluk diyalogu yoluyla normları dönüştürün ve çocukların okulda kalmasının uzun vadeli faydalarını öne çıkarın. Ev içindeki işleri, yetişkinler ve daha büyük yaştaki ergenler arasında paylaşmayı teşvik edin. Temizlik ve basit ev işleri gibi temel yaşam becerilerini öğrenmenin herkes için yararlı olduğunu ve tüm ev halkı arasında adil bir şekilde paylaşılması gerektiğini vurgulayın.

➤ **Yardım İçin Nereye Başvurmalı:** Ebeveynlerin danışmanlık alabilmesi için ocuk koruma ekibine, toplum destek merkezlerine ve ebeveyn gruplarına yönlendirme yapın. ocuk koruma ekibiniz, okul rehberlik öğretmenleri veya sosyal hizmet uzmanları, ailelere ocuk işçiliğine alternatif yollar bulma ve sosyal koruma programlarına erişim konusunda destek olabilir.

➤ **Engellilik Kapsayıcı Mesajlar:** Engelli ocuklar, damgalanma veya destek eksikliği nedeniyle okula erişimden dışlanabilir ve ev içi işlere yönlendirilebilir. Kapsayıcı eğitim ve toplum hizmetlerinin erişilebilir ve ulaşılabilir olması sağlanmalıdır. Hiçbir ocuk — yeti fark etmeksizin — ğrenme ve gelişimini tehlikeye atan işlerle yüklenmemelidir. Görevler, ocukların yeteneklerine göre uyarlanmalı ve sömürüye karşı korunmaları sağlanmalıdır.

SBC İPUCU SAYFASI

Olumsuz Başa Çıkma Stratejilerini Önleme

Kardeş Bakımının Önlenmesi: 5-17 Yaş Arasındaki Çocuklara Odaklanma

- **Bilinmesi Gerekenler:** Birçok evde, özellikle kriz dönemlerinde, yerinden edilme ya da ekonomik zorluklar yaşandığında, büyük çocuklar — özellikle kız çocuklar — küçük kardeşlerine bakmakla görevlendirilebilir. Bu durum pratik bir çözüm gibi görünse de, büyük çocuğun gelişimi ve iyi olma hâli açısından ciddi sonuçlar doğurabilir. Ayrıca, toplumsal cinsiyet kalıplarını pekiştirerek, çocukların eğitimsel ve sosyal gelişimini sınırlayabilir.
- **Neden Önemlidir:** Kardeş bakımı, çocukların eğitimini aksatır, akranlarıyla etkileşimini sınırlar ve duygusal yük oluşturur. Bu durum, eşitsiz toplumsal cinsiyet rollerini normalleştirir ve çocukları oyun oynama ve öğrenme haklarından mahrum bırakır. Sonuç olarak, okul devamsızlığı, duygusal stres ve sınırlı sosyal gelişim gibi olumsuz etkiler ortaya çıkabilir.
- **Neden Zararlıdır:** Kardeş bakımı, duygusal, sosyal ve bilişsel olarak hâlâ gelişmekte olan çocuklara yetişkin sorumlulukları yükler.
 - **Eğitimi aksatır,** çünkü bakım görevleri genellikle okul saatleri, ödevler ve öğrenme etkinlikleriyle çakışır.
 - **Sosyal gelişimi sınırlar,** çocukların oyun, akran etkileşimi ve duygusal gelişim fırsatlarını azaltır.
 - **Duygusal stres, kaygı, yalnızlık ve gücenme** duygularına yol açabilir.
 - Özellikle kız çocuklar için **toplumsal cinsiyete dayalı beklentileri normalleştirerek, eşitsiz rollerin pekişmesine**

ve gelecekteki fırsatların sınırlandırılmasına neden olabilir.

SBC (Sosyal Davranış Değişikliği) perspektifinden bakıldığında, bu uygulama genellikle toplumsal normlara ve hayatta kalma stratejilerine dayanır. Bu normları değiştirmek için toplum diyalogu, olumlu rol modeller ve erişilebilir alternatifler gereklidir.

İPUCU

Yetişkin gözetimini teşvik edin ve toplum temelli çocuk bakım desteklerinin kullanımını yaygınlaştırın. Bakım sorumluluklarının, tüm cinsiyetlerden yetişkinler ve daha büyük yaştaki ergenler arasında eşit şekilde paylaşılmasını savunun. Hiçbir çocuk, gelişim kapasitesinin ötesinde bir yükü karşı karşıya bırakılmamalıdır. Tüm çocuklar için eğitimin ve akran etkileşiminin önemi vurgulanmalıdır.

- **Yardım İçin Nereye Başvurmalı:** Toplum temelli çocuk bakım programları veya erken çocukluk gelişim merkezleri bu konuda destek sunabilir. Toplum çocuk bakım programları, erken çocukluk gelişimi merkezleri ve çocuk koruma merkezleri, kardeş bakımına alternatifler sunmak ve aileleri desteklemek için gerekli donanımına sahiptir.
- **Engellilik Kapsayıcı Mesajlar:** Engelli çocuklar, yeteneklerinin ötesinde bakım görevlerine verilmemeli ve eğitimden ya da sosyal katılımdan dışlanmamalıdır. Kapsayıcı çocuk bakım hizmetleri, aileleri desteklemek ve tüm çocukların — yeti fark etmek sizin — gelişimini sağlamak için erişilebilir ve uygun olmalıdır. Görevler, çocukların yeteneklerine göre uyarlanmalı ve sömürüye karşı korunmaları sağlanmalıdır.

SBC İPUCU SAYFASI

Olumsuz Başa Çıkma Stratejilerini Önleme

Çocuk Yaşta ve Zorla Evliliklerin Önlenmesi: 10-17 Yaş Arasındaki Çocuklara Odaklanma

- **Bilinmesi Gerekenler:** Çocuk evliliği, taraflardan birinin veya her ikisinin 18 yaşından küçük olduğu her türlü resmî veya gayriresmî birlikteliği ifade eder. Genellikle geleneksel uygulamalara veya ekonomik zorluklara dayanır; ancak çocukların haklarını ihlal eden ve özellikle kız çocuklar için hayat boyu sürebilecek ciddi zararlar doğuran zararlı bir uygulamadır. Kız çocuklar bu durumdan orantısız şekilde etkilenir; erken gebelik, okuldan ayrılma ve aile içi şiddet gibi risklerle karşı karşıya kalırlar. Erkek çocuklar da, özellikle erken yaşta yetişkin sorumlulukları üstlenmek zorunda kaldıklarında, bu durumdan olumsuz etkilenebilir.
- **Neden Önemlidir:** Erken ve zorla evlilikler genellikle yoksulluk, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve eğitim eksikliği gibi nedenlerden kaynaklanır. Bu evlilikler, çocukları büyüme, öğrenme ve bilinçli kararlar alma haklarından mahrum bırakır. Sonuçları arasında erken gebelik, okuldan ayrılma ve aile içi şiddet riski yer alır. Bu evlilikler, çocukları istismara açık hâle getirir ve dezavantaj döngülerini sürdürür.
- **Neden Zararlıdır:** Erken ve zorla evlilikler sadece kültürel bir mesele değil, aynı zamanda ciddi bir çocuk koruma sorunudur.
 - **Sağlık riskleri:** Genç kızlar, erken gebelik nedeniyle hem kendisinde hem

de bebekte hayati tehlike taşıyan komplikasyonlar ve uzun vadeli sağlık sorunları yaşayabilir.

- **Eğitim kesintisi:** Evlilik, özellikle kız çocukları için, okuldan ayrılmaya neden olur; bu da öğrenme, gelişim ve gelecek fırsatların önünü keser.
- **Duygusal ve psikolojik etkiler:** Erken yaşta evlenen çocuklar, yalnızlık, kaygı ve depresyon gibi sorunlarla karşılaşabilir; özellikle akranlarından ve destek sistemlerinden uzak kaldıklarında.
- **Artan savunmasızlık:** Çocuk gelinler, aile içi şiddet, istismar ve hayatlarını etkileyen kararlarda söz sahibi olamama gibi risklerle karşı karşıya kalır.

SBC (Sosyal Davranış Değişikliği) perspektifinden bakıldığında, çocuk evliliği genellikle toplumsal normlar, cinsiyet eşitsizliği ve ekonomik baskılar tarafından yönlendirilir. Bu davranışları değiştirmek için empatik iletişim, toplum diyalogu ve olumlu alternatiflerin gösterilmesi gereklidir.

İPUCU

Bakım veren kişilerle, özellikle kız çocuklarının okulda kalmasının ve evliliğin yetersizliğe kadar ertelenmesinin önemini konuşun. Gerçek yaşam hikâyeleri ve rol modeller kullanarak, eğitim ve güçlenmenin, hem kız hem erkek çocuklar için daha sağlıklı ve başarılı bir yaşam sağladığını gösterin. Her çocuğun büyüme, öğrenme ve geleceği hakkında bilinçli kararlar alma hakkı olduğunu vurgulayın. Bakım verenlerin çocuklarının potansiyeline yatırım yapmanın uzun vadeli faydalarını anlamalarına yardımcı olmak için umutlar, hedefler ve eğitim hakkında açık aile tartışmalarını teşvik edin.

- **Yardım İçin Nereye Başvurmalı:** Çocuk Koruma Ekibiniz, Kadın Destek Grupları ve gerekirse Adli Yardım Hizmetleri, erken evlilik riski altındaki çocuklar için rehberlik, destek ve koruma sağlayabilir.
- **Engellilik Kapsayıcı Mesajlar:** Engelli çocuklar, damgalanma, ayrımcılık ve potansiyelleriyle ilgili yanlış algılar nedeniyle erken ve zorla evlilik açısından daha büyük risk altındadır. Bu çocukların eğitim, koruma ve hayatlarını etkileyen kararlara anlamlı katılım hakları mutlaka korunmalıdır. Kapsayıcı hizmetler ve toplum desteği, hiçbir çocuğun geride kalmamasını sağlamak için erişilebilir olmalıdır.

SBC İPUCU SAYFASI

Olumsuz Başa Çıkma Stratejilerini Önleme

Olumlu Ebeveynlik ve Toplum Katılımının Teşviki

- **Bilinmesi Gerekenler:** Aileler, stres, destek eksikliği, yanlış bilgi ya da köklü toplumsal normlar nedeniyle çocuk işçiliği, kardeş bakımı veya çocuk yaşta evlilik gibi zararlı başa çıkma stratejilerine yönelebilir. Bu tür stratejiler genellikle kriz, yerinden edilme veya ekonomik zorluklar dönemlerinde, bakım veren kişilerin kendilerini bunalmış ve desteksiz hissettiği zamanlarda ortaya çıkar.
- **Neden Önemlidir:** Olumlu ebeveynlik ve toplum desteği, zararlı uygulamaların önlenmesine ve çocukların iyi olma hâlinin desteklenmesine yardımcı olur. Bakım verme rollerinde toplumsal cinsiyet kalıplarına meydan okuyun; hem anneler hem babalar bu süreçte önemli roller üstlenir. Tüm cinsiyetlerden çocuklara eşit muamele teşvik edilmelidir.
- **Neden Değerlidir:** Olumlu ebeveynlik ve güçlü toplum destek sistemleri, zararlı uygulamaların önlenmesi ve çocukların refahının sağlanması açısından hayati öneme sahiptir. Çocuklar, güvende, desteklenmiş ve anlaşılmış hissettikleri ortamlarda gelişir. Sakin ve tutarlı ebeveynlik, çocukların duygusal dayanıklılık, sosyal beceriler ve güven duygusu geliştirmelerine yardımcı olur. Toplum desteği, yalnızlığı azaltır ve bakım veren kişilerin kaynaklara erişimini, deneyim paylaşımını ve başkalarından öğrenmesini sağlar.

SBC (Sosyal Davranış Değişikliği) perspektifinden bakıldığında, davranış değişikliği empati, güven ve pratik alternatiflerle başlar. Bakım veren kişilerin yargılanma-

dan, dinlenmiş ve güçlendirilmiş hissetmeleri, çocuklarını nasıl yetiştirdikleri ve korudukları konusunda olumlu değişiklikler yapmalarını sağlar.

İPUCU

Stresli anlarda bile, çocuklarla sakin ve saygılı iletişim kurun. Günlük rutinler oluşturarak çocuklara yapı ve öngörülebilirlik sağlayın. Kendinizi bunalmış hissettiğinizde yardım istemekten çekinmeyin — bu bir zayıflık değil, güç göstergesidir. Toplum diyalogu, ebeveyn grupları veya akran destek çevrelerine katılarak deneyimlerinizi paylaşın ve yeni stratejiler öğrenin. Bakım veren kişileri, her çocuğun benzersiz güçlü yönlerini ve ihtiyaçlarını, cinsiyet veya yeti fark etmeksizin tanıma-ya ve desteklemeye teşvik edin.

- **Yardım İçin Nereye Başvurmalı:** Çocuk Koruma Ekibiniz, yapılandırılmış olumlu ebeveynlik oturumları yürütmektedir; bu oturumlara katılarak çocuklarınızı nasıl daha iyi destekleyebileceğinizi öğrenebilirsiniz. Psikososyal destek çalışanları ve hizmetleri, duygusal destek ve olumlu ebeveynlik için pratik araçlar sunar. Bu kaynaklar, baş etme mekanizmaları geliştirmek ve zararlı uygulamaların önüne geçmek için ailelere yardımcı olabilir.
- **Engellilik Kapsayıcı Mesajlar:** Ebeveynlik programları, engelli çocukların desteklenmesine yönelik modüller içerir. Bu çocukların özel ihtiyaçları olabilir; ancak sevgi, koruma ve fırsatlara erişim konusunda eşit haklara sahiptirler. Kapsayıcı toplum ağları, farklı yetenekleri tanımalı ve desteklemelidir; böylece hiçbir çocuk geride bırakılmamalıdır.